

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

2. De Calumniatoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

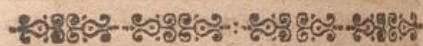
viam ad specialem inquisitionem contra denuntiatum, quemadmodum diffamatio, & querela. Carpz. in *pr. cr. p. 3. q. 108. n. 54.* Scacc. 1. *Jud. c. 71. n. 3.* quam inquisitionem si Judex omiserit, litem suam facit, & de syndicato tenetur. Brunn. in *Pr. inquisit. c. 1. n. 10. & 11.* amittitque jurisdictionem criminalem, seu merū imperium. Gail. 1. *obs. 28. num. 1.* Denuntiatorem hæc denuntiatio adstringit, ut testes nominet, probationes quas habet, Judici suggerat, & ea, quæ de crimine novit, ostendat, non verò ut absolutè probet, non obstante *l. 6. §. 3. ff. Ad SCrum Turpill. ex qua Clar. §. fin. q. 7. n. 10.* arguit, jure scripto onus probandi Denuntiatori incumbere: cùm textus ille nihil dicat de probatione, sed hoc duntaxat, quòd *notoriis suis*, id est, argumentis Magistrati in inquisitione assistere cogatur. Wetsenb. *ad SCrum Turpill. n. 9.*

114 De eo altercari D.D. video: an denuntiator in causa denunciata testis esse valeat?

In affirmativam propendet Less. *lib. 2. de F. & F. c. 30. dubiò 4.* cui favet textus in *praterca. 7. de Testib. cog.* ubi perspicuè cavetur, synodales, qui re ipsa sunt denuntiatores, ex officio per Synodum constituti, in testimonium assumptos fidem facere. Nav. in *Sum. c. 25. n. 33.* eum admittit, si alii testes desint, & Judex procedat per viam inquisitionis, arg. *c. in omni. 4. de Testib.* Mascard. *de Prob. concl. 507. n. 12.* restringit ad denuntiationem Evangelicam, eò quòd apud Matth. *c. 18. v. 16.* denuntiator inter testes connumeretur.

Ego veriore illam sententiam existimo, quæ sustinet, denuntiatorem posse esse testem in causis levioribus, vel ubi agitur de peccato impediendo, non item in causis gravioribus, optima ratione: quia denuntiator, postquam semel denunciavit, magnam censetur habere affectionem ad causam, cùm, si calumniatus

fuerit, puniri possit: consequenter non est testis omni exceptione major, & in causa gravi præter eum saltem duo alii testes ad plenam probationem faciendam desiderantur. At verò ista ratio cessat in causis levioribus, aut ubi agitur de vitando peccato: partim quia ibi non creditur esse tanta affectio denuntiatoris, partim quia etiam probationes leviores sufficiunt. Vid. Layman in *Theol. moral. lib. 3. tr. 6. c. 4. n. 3.* Panormit. in *cap. praterca. n. 7. & 8. de Testib. cog.*

TITULUS II. De Calumniatoribus.

SUMMARIA.

1. Calumnia homonymia. 2. Definitio. 3. Prohibitio.
4. 5. A quibus? 6. Adversus quos? 7. Circa quos?
8. 9. Quo modo? 10. Ob quem finem committatur calumnia?
11. 12. Quæ pena in calumniatores constituta sint?

Hoc titulo calumni. sistitur, utique ideo: quia sæpiusculè in accusationibus, & denuntiationibus admittitur.

§ I.

Calumnia in genere significat quamlibet fraudulentam informationem, cavillationem, frustrationem, perversam juris interpretationem, & omnem ingenii malitiam. Lauterb. *ad ff. h. t. §. 2.* In præfenti pro falsa criminis impactione sumitur, &

§ II.

Definitur calumnia, quòd sit delictum, quo quis falsum crimen scienter, & dolose alicui in judicio intendit. Colligitur ex *l. 1. §. 1. ff. ad SCrum Turpill.*

§ III.

Causa efficiens calumniæ est vel remota: vel proxima.

Remo-

Remota est jus, quâ naturale, quâ positivum. Naturale: quia calumnia est intrinsecè mala, atque ideo prohibita. Positivum: quia tam jus Canonicum, quàm Civile diversas poenas in calumniatores constituit.

Proxima est calumniator, id est, omnis ille, qui sciens dolo malo falsum crimen in iudicio obtrudit. *d. l. 1. §. 1.* Quare calumniæ causâ puniuntur non solum accusator, aut denunciator, sed etiam ii, qui in fraudem alicujus librum, vel testimonium, aliudve conquississe, scripsisse, vel in iudicium protulisse dicuntur. *l. 6. §. fin. ff. Eod.*

Difficultate non catet, anne calumniator censeatur debeat, qui crimen de altero allegatum in iudicio probare non potest?

Affirmativam sustinent Panor. in *c. 2. n. 5. b. t. Mascard. de Prob. concl. 253. n. 1. Jul. Clar. l. 5. sent. §. fin. q. 62. n. 6.* & plerique alii: tum propter *c. 3. causâ 2. q. 3.* ubi Hadrianus Pontifex: *qui non probaverit*, inquit, *pœnam, quam inculerit, ipse patiatur.* tum propter *c. 2. b. t.* ubi Clericus denuntians crimina sui Episcopi, atque in probatione deficiens ab officio, & beneficio suspenditur.

Verùm communissimæ huic opinioni vehementer obloquitur. *d. l. 1. §. 3. ff. ad SCtum Turpill.* ubi Martianus: *sed non utique, ait, qui non probat, quod intendit, pro sinu calumniari videtur: nam ejus rei inquisitio arbitrio cognoscentis committitur: qui reo absoluto de accusatoris incipit consilio quarere, qua mente ductus ad accusationem processit, Et siquidem justum ejus errorem reperit, absolvit eum, si verò in evidenti calumnia eum deprehenderit, legitimam pœnam ei irrogat.* Quo textu expenso mihi sanè persuasissimum est, quòd si malitia aliunde ex circumstantiis non relucent, ex præciso, ac solo defectu probationum calumnia præsumi, & consequenter ordinariâ pœnâ

coërceri nequeat, sed si inde forsitan remota aliqua præsumptio, seu suspicio oriatur, ea purgari possit mediante saltem juramento. Accedit, quòd delicta præsertim tam gravia sine specialibus indiciis facillè non præsumenda, minùs punienda sint.

Neque in contrarium me movet *c. 3. causâ 2. q. 3.* siquidem textus recitatus, quamvis effusè, ac generaliter conceptus sit, temperandus est ex *cit. l. 1. §. 3.* & intelligendus de casu, quo ex aliis circumstantiis saltem præsumptivè apparet, aliquam intervenisse malitiam. Eadem ratione cum jure Civili conciliari potest *c. 2. b. t.* velut generaliter loquens; præterquam quòd non agat de pœna ordinariâ calumniæ, sed de pœna duntaxat extraordinariâ, & quidem respectu Clericorum subditorum, ut ceteri simili pœna perterriti ad infamiam suorum facillè non profiliant Prælatorum. Quòd ipsò satis innuit, ex solo, & nudo defectu probationis calumnia non præsumi.

§. IV.

Subjectum calumniæ est, qui calumniosè impetitur, atque calumnia patitur. Ubi non immeritò *quæritur*: an volens quoque calumnia pati possit?

Dixeris non posse: quandoquidem decantatissima regula est: *scienti & consentienti non fit injuria, neque dolus. c. 27. de R. F. in 6. l. 145. ff. Eod.* Cujus ratio est: quia injuria, & iniustitia non fit ei, cujus jus non læditur, & similiter dolus non nisi in eum admittitur, qui ex facto alterius circumvenitur, decipitur, & damnificatur. Is autem, qui scit, & consentit, non patitur læsionem juris, eum sciendo, & consentiendo jus suum remittit non etiam decipitur, aut circumvenitur, cum deceptio supponat errorem, vel ignorantiam: neque dampnum sentire creditur, quòd ex propria ejus voluntate accidit. Vid. *S. Th. 2. 2. q. 59.*

ars. 3.

F

Ego

Ego referre exillimem, utrum in potestate patientis sit calumniam sustinere, nec ne? Sin id in potestate ejus sit, & sciens volens passus fuerit, nulla injuria, nulla calumnia est; ut si quis patiatur maliciosum adversarium in causa pecuniaria vincere. Si minus, contra respondendum; ut si calumniosè delatus pati velit, se infontem condemnari judiciò ad sustinendam pœnam capitis, vel mutilationem membri, cum nemo sit dominus membrorum suorum. *l. 13. pr. ff. Ad leg. Aquil. Quapropter Judex, qui ex officio de innocentia rei inquirere tenetur. l. 19. ff. de Pœnis. veritate innocentie compertâ, licet reus se nocentem confessus sit, accusatorem de calumnia condemnabit, arg. l. 9. C. h. t.*

Unde sanus *regula* oppositæ est: volenti & jure suo cedere valenti injuriam non fieri. Si alio sensu regulam usurpas, falleris: enim verò si Clericum cum injuria percussis, in excommunicationem canonis incurris, esto is in percussione consentiat. *c. contingit. 36. de Sentent. excom. & haud dubiè marito injuriam irrogas, ac adulterium perpetras, etsi de ejus consensu uxorem vities. Clariss. P. Paulus Mezger in Theolog. Schol. tom. 3. tr. 11. disp. 23. a. 3. n. 3. & 4.*

§. V.

7 *Materia, seu objectum calumnie est crimen, quod malitiosè, & falsè alicui in judicio imponitur. l. 1. §. 1. ff. ad SCrum Turpill. ibi: calumniari est falsa crimina intendere.*

§. VI.

8 *Forma calumnie stat in dolosa & malitiosa impactione falsi criminis. Semper igitur dolus requiritur, ut calumnia facta dicatur. c. 1. h. tit. l. 9. C. Eod. l. 6. §. fin. ff. ad SCrum Turpill. Dolus autem ex defectu probationum saltem aliis indiciis concurrentibus præsumitur, nisi justa causa diversum suadeat statuere. l. 3. C. h. t.*

9 *Porro quænam causa justa ac sufficiens sit*

ad hoc, ut à præsumpta calumnia excuset, generali regula comprehendendi non potest, sed judicis arbitrio relinquendum est juxta *l. 1. §. 3. ff. Ad SCrum Turpill.* In specie causa sufficiens reputatur primò necessitas juris in hæde vindicante mortem defuncti. *l. 2. C. h. t. Secundo* necessitas officii in tutore. *l. 2. C. de his, qui accus. sicut & in Fiscali, seu procuratore filii. l. 2. C. de Delatorib. Gail. 1. observ. 90. Tertiò* infirmitas sexûs in muliere. *l. 1. §. 10. ff. Ad SCrum Turpill. Quariò* dolor immensus in marito uxorem adulterii postulante. *l. quavis. 30. C. Ad leg. Jul. de adul. & in patre necem filii vindicante. l. 2. C. h. t. Idemque* universaliter obtinere, quoties aliquis honoris defendendi causâ reum deserit, docet Mascard. *de Prob. concl. 253. d. l. 2. C. h. t. Clarus §. fin. q. 62. n. 8. Quinò* fama publica de authore delicti. Bartol. in *l. cum quidam. §. quod dicitur. n. 3. ff. de acquir. hered. Sexiò* depositio unius testis idonei, vel alia semiplena probatio. Farinac. *lib. 1. q. 16. n. 46. Septimò* si deferens probet, se à viris fide dignis accepisse; vel si testes aliqui deserenti promiserint, se testimonium duros, qui tamen postea se subtraxerunt, aut vacillarunt. Panormit. & Bartol. in *c. 2. h. t. Planè* quod aliqui dicunt, etiam injustam causam præsumptionem doli removere per *l. 42. §. 3. ff. de Leberal. caus. l. 46. §. 7. ff. de Furiis* ea regula in proposito non procedit, ut argumentò à sensu contrario ex *l. 3. C. h. t.* rectè deducit Baldus.

§. VII.

Finis calumnie est vel lucrum, quod querit calumniator, vel saltem vindictæ commo- dum: etenim nonnullis juxta Satyr. est vici- dicta bonum vita jucundius ipsa.

§. VIII.

Effectus calumnie spectatur in remediis, ac pœnis, quibus compefcitur. Et verò
I. Calumniator Reo condemnatur in ex-
pen-

penas litris per l. 79. ff. de Judic. l. 13. §. 6. C. Eod. l. 3. C. De his, qui accus. idque æquitas ipsa efflagitat, quæ jubet, ut is repenset damnatum, qui ejus injusta causa fuit. Hinc Carolus V. Imperator in Constit. crim. art. 12. jubet, ut accusator idoneam cautionem præstet, quòd delicto non probato impensas, & damna accusato velit refundere, ac de injuria satisfacere; præterea accusati arbitrio relinquit, convenire accusatorem vel coram judice suo ordinario, vel coram eo, apud quem criminaliter fuit accusatus.

II. Calumniator incurrit infamiam. l. 1. l. 4. §. 5. ff. de his, qui not. infam. l. 8. C. h. tit. non tamen ipso jure, sed primùm, ubi convictus fuerit per sententiam. d. l. 4. §. 5. ff. de his qui not. infam. atque ideo verba judicis pronuntiantis diligenter attendenda sunt: nam si ita pronuntiaverit Judex: *calumniatus es*, intelligitur eum notasse; quòd si dixerit: *non probasti*, pepercit ei. l. 1. §. quorum 4. ff. ad Scium Turpill.

III. Calumniator talionem patitur, id est, illud supplicium, quo delatus probato crimine affectus fuisset. l. 7. §. fin. C. h. tit. Quòd si eadem poenâ puniri nequeat, alia, & æquè gravis infligitur per c. 1. h. tit. ubi Sub-Diaconus, qui Diaconum falsò alicujus criminis accusaverat, quo probato Ordine sacro exuendus esset, Sub-Diaconatu privatur, & publice verberibus castigatus in exilium mittitur. Hodie poena talionis extra usum est, & arbitraria successit, prout præjudicii confirmat Carpz. Pr. crim. p. 3. q. 106. n. 43.

Variant autem DD quousque hodie in puniendis calumniatoribus Judex procedere possit?

Non pauci sustinent, Judicem etiam ad poenam ultimi supplicii procedere posse. Et quidem in specie, si quis directe ad eum finem innocentem accuset, ut decapitetur, non evasurum poenam decapitationis, docet Julius

Clar. §. fin. q. 81. num. 3. & Ita nonnunquam practicum fuisse refert Bald. in l. 2. n. 4. C. De his, qui larron. Alii tunc poenam capitalem in calumniatorem decernunt, si Judicem, ac ipsum Magistratum de capitali, & gravissimo crimine accuset, vel si propter falsam accusationem etiam falsa instrumenta conficiat, testesve subornatos producat. Farinac. lib. 1. quest. 16. n. 6. & 7. cum aliis citatis. Verùm ut mitior, ita verior sententia est, calumniatorem nunquam ultimo supplicio addicendum, nisi ad ipsius calumniam alius re ipsâ condemnatus, & poenâ mortis affectus sit: siquidem statuta, & consuetudines poenam calumnie non determinant, sed arbitrio judicis committunt, consequenter Judex ex gravitate, vel similitudine hujus delicti cum aliis, quæ poenam in jure definitam habent, poenam calumnie metiri debet, cum igitur intentio hominem occidendi etiam privata autoritate non puniatur poenâ capitali, nisi effectus & mors re ipsâ consequatur, minus poenæ ejusmodi locus erit ob accusationem calumniosam, utpote quæ tam periculosa non est, cum accusato defensio integra sit. Interim pro qualitate circumstantiarum calumniatorem deportari, ad triremes condemnari, aut publicæ infamie subjici posse, censeo cum Farinac. l. cit. n. 5.

TITULUS III.

De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, vel promittatur.

SUMMARIA.

1. Unde nomen simonia? 2. Quæ synonyma? 3. Quid sit? 4. 5. Quotuplex? 6. 7. 8. Quo jure sit prohibita?
9. Quinam simoniam committant? 10. Usque 15. Quanam res spirituales, vel spiritualibus annexa sint materia simonia? 16. Quale sit quotuplex sit pretium?